

Kardiológia

Preferenciák és választási lehetőségek a pitvarfibrilláló betegek stroke-prevenációjában (Values and preferences of physicians and patients with nonvalvular atrial fibrillation who receive oral anticoagulation therapy for stroke prevention) Andrade JG, Krahn AD, Skanes AC, et al. (Department of Medicine, Montreal Heart Institute, Université de Montréal, Montreal, Quebec, Kanada; e-mail: Jason.guy.andrade@umontreal.ca): *Can J Cardiol.* 2016; 32: 747–753.

Kanadai kérdőíves felmérésben orális alvadásgátlót szedő betegeknek és kezelőorvosaiknak a terápiával kapcsolatos preferenciáit vizsgálták a szerzők. Az összesített elemzésben a betegek a gyógyszernek az étrenddel és más gyógyszerekkel való interakcióját, a kezelőorvosok a major veszélyt tették az első helyre. A betegek terápiahűsége szempontjából fontosnak bizonyult a napi egyszeri adagolás.

Konklúzióként javasolható, hogy az antikoaguláns terápiát a szakmai ajánlások mentén a beteg állapota, kísérő betegségei, illetve igényei és preferenciái szerint írjuk elő, hogy az így javuló terápiahűség kedvező hatásai – a lehető legkedvezőbb mellékhatásprofiljai – minél több betegünkönél jelentkezzenek is a stroke-prevenció területén.

Fischer Tamás dr.

Pulmonológia

Tartós hatású hörgőtágítók együttdadása COPD-ben és a cardiovascularis mellékhatások veszélye (Concurrent use of long-acting bronchodilators in COPD and the risk of adverse cardiovascular events) Suissa S, Dell'Aniello S, Ernst P. (Centre for Clinical Epidemiology, Jewish General Hospital, 3755 Côte Ste-Catherine, H-461, Montréal, Québec, Kanada H3T 1E2; e-mail: samy.suissa@mcgill.ca): *Eur Respir J.* 2017; 49: 1602245.

A tartós hatású inhalációs béta-2-agonisták és antikolinerg szerek COPD-ben (krónikus obstruktív tüdőbetegség) első vonalbe-

li gyógyszerekként ajánlottak. Az utóbbi években igazolták, hogy kombinációban hatásuk legalábbis additív. Monoterápiában való alkalmazásukra vonatkozó vizsgálatok során felvetődött esetleges cardiovascularis mellékhatásuk. Feltételezhető, hogy ha a hatásuk összeadódik, akkor kombinációban a mellékhatás veszélye is nagyobb. Jelen cikk erre a kérdésre vonatkozó adatbázis-feldolgozást ismerteti. Ez az első, a kombinált alkalmazás cardiovascularis biztonságosságára vonatkozó közlés. A szerzők Nagy-Britannia Clinical Practice Research Datalink adatbázisának 600 alapellátási praxisra vonatkozó részéből dolgoztak. A vizsgálatban 2001. augusztus 31. és 2002. augusztus 31. közötti, újonnan elkezdett tartós hatású, inhalációs adrenerg és tiotropiumkezeléseket vettek figyelembe. Új elkezdésnek vették, ha a beteg a megelőző két évben nem kapta a gyógyszert. Kiválasztottak 31 138 beteget, akiknél kombinált kezelés kezdődött (az addigi monoterápiához hozzáadták a másik szert) és 31 138 kontrollt, akiknél hörgőtágító monoterápia folytatódott. Azonosítottak mintegy 500 befolyásoló tényezőt, és a kiválasztást úgy végezték, hogy ezek a tényezők a két csoportban kiegyensúlyozottak legyenek. Ilyenek voltak többek között az életkor, a nem, a testtömegindex, a dohányzás, az alkohol és egyéb gyógyszerek. Kigyűjtötték az egyéves követési idő alatt regisztrált szívinfarktus-, stroke-, szívelégtelenség- és arrhythmiaeseteket.

Többféle statisztikai számítást végeztek. A feldolgozás eredménye szerint szívinfarktusra a monoterápiához viszonyított kombinált terápia rizikóhányadosa 1,12 (95% CI 0,92–1,36), stroke-ra 0,87 (0,69–1,10), arrhythmia 1,05 (0,81–1,36). Ezek nem szignifikánsak. Az antikolinerg szerek szupprimálhatják a cardiovascularis paraszimpatikus szabályozást, az adrenerg pedig stimulálják a szimpatikus tónust. Emiatt elméletileg számítani lehet tachyarrhythmia vagy coronariaelégtelenség fel léptére. Jelen vizsgálat ezt nem erősítette meg kombinált adásuk esetén. A szívelégtelenség veszélye azonban nagyobb volt: 1,16 (1,03–1,30). Ez mérsékelt, 16%-os rizikóemelkedés. Felvetik a lehetőséget, hogy az ok korábban nem diagnosztizáltak, már kezdetben is fennálló szívelégtelenség. Ennek ellene szól, hogy a szívelégtelenség zömét nem a kombinált kezelés kezdetén, csak később regisztrálták. Az induláskor szívelégtelenség diagnózis a populáció 3%-ánál szerepelt. Ha ezeket kihagyták, akkor a kockázatonövekedés 23%-nak bizonyult. Ugyancsak érdekes, hogy gyakoribb volt

akkor, ha a tiotropium-monoterápiához adták a tartós hatású adrenerg szert, mint ha fordítva jártak volna el. A kérdés további vizsgálatokat igényel: A COPD mely alcsoporthai veszélyeztetettek, a társuló szívbetegség pontosabb meghatározása, redukált vagy megtartott ejekciós frakciójú-e a szívelégtelenség, társul-e például diabetes, milyen súlyosságú a légzésfunkció-károsodás stb. Erre adatbázis-feldolgozás nem alkalmas, tartós, követéses vizsgálatra van szükség.

Nagy László Béla dr.

Sportorvostan

Fizikai aktivitás mindenkinek – random, csoportos próbálkozás (The physical activity 4 everyone cluster randomized trial: 2-year outcomes of a school physical activity intervention among adolescents) Sutherland RL, Campbell EM, Lubans DR, et al. (Hunter New England Population Health, Locked Bag No. 10, Wallsend, New South Wales 2287, Ausztrália; e-mail: rachel.sutherland@hnehealth.nsw.gov.au): *Am J Prev Med.* 2016; 5: 195–205.

A serdülőknek csupán az egyötöde teljesíti az ajánlott heti ötször egyórás közepes-intenzív testmozgást – ennek mértéke is a korosodással évről évre csökken. Ezért a WHO Health Promoting School framework figyelembevételével (az iskola lehetőségei, a környezet, partnerségek) szociális kognitív és szociálökológiai elvek alapján a 12 évesek (7. osztályosok) számára a napi mozgásmennyiség fokozására 24 hónapon át tartó, többkomponensű programot szerveztek. Az oktatási stratégiákkal a minél jobb időkihasználást keresték a mozgásra. A diákok a testnevelési órákon egyéni feladatokat is kaptak; az iskolai sportolás során az élethosszig fenntartható mozgásokat, fitnesszt is tanították. Átalakították az iskolai politikát: az iskolai szünetnapokon is volt lehetőség sportolásra az iskolában. Szerveztek-indítottak mozgásprogramokat a közösségben is; a szülőket is próbálták minél jobban bevonni.

Az aktivitást akcelerométerrel (Actigraph GT3X) hét napon át regisztrálták. Rögzítették az összes beütésszám mellett az intenzív és kevésbé intenzív időszakokat a kezdetkor, egy és két év után. Tíz iskola 1150 tanulójának – a fele leány volt –

adatai, akiknek legalább három napon át volt megbízható akcelerométer-regisztrátuma, a második év végére 985-re csökkent.

Az első évben nem változott jelentősen a hétnapos mozgásmennyiség, de a két év

elteltével a fiúk 7%-kal – szignifikánsan – több időt szántak a megfelelő mozgásmennyiségre és intenzitásra, míg a lányok nem mozogtak kevesebbet – holott a kontrollok mozgásmennyisége csökkent. (Költ-

séghatékonyági adatot nem közöltek, a fiatalok fittségének alakulásáról nincs információ.)

Apor Péter dr.

MEGHÍVÓ

XVII. ROMHÁNYI ORVOSTALÁLKOZÓ

Lelkigyakorlat (manreza) orvosoknak

Helyszín: **SZÁR** – Római katolikus templom

Időpont: **2017. szeptember 2.**

Fontos információk!

Részvételi szándékát szíveskedjék **augusztus 20-ig** jelezni

Koltayné Bartha Magdánál a 06-70/350-2062 telefonszámon vagy
a baratikor.saar@gmail.com e-mail címen.

Kérjük, hogy amennyiben lehetősége van rá, támogassa rendezvényünket a Szár Község Német Kisebbségi Oktatásáért és Kultúrájáért Egyesület (UniCredit Bank 10918001-00000036-60180000) részére átutalt vagy a helyszínen kapható csekken befizetett összeggel, „Romhányi Orvostalálkozó” megjegyzéssel.

Program:

- 9:00 Szentmise
- 10:00 Üdvözlések
Moharos Péter, polgármester
Prof. Dr. Kellermayer Miklós: Titkok bizonyossága a tudomány csúcса
- 10:30 *Udvardy György* pécsi megyéspüspök: Egészség, ember, megváltás
- 11:00 *Dr. Derényi Gábor*, (a MOK FMSz elnöke): Az igaz példa
- 11:30 *Prof. Dr. Szelényi Zoltán*: Johann Sebastian Bach lutheránus miséiről a Reformáció jubileuma jegyében
- 14:00 *Prof. Dr. Matolcsy András*: A patológia oktatásának kihívásai a 21. században – Romhányi professzor nyomdokában
- 14:30 *Prof. Dr. Csókay András*: Idegsebészet és hétköznapi misztika
- 15:00 *Prof. Dr. Kerpel-Fronius Sándor*: Klinikai vizsgáló csoportokban együttműködő nem orvos képzettségű kutatók etikai felelőssége
- 15:30 *Prof. Dr. Pintér András*: Hippocrates vagy Taigetos: etikai dilemmák az újszülött-sebészetben

Moderátor: *Szelényi Zoltán* egyetemi tanár, emeritus professzor

Az OH 2017/26. számában megjelent kvíz megoldásai:

1. D, 2. B, 3. D, 4. D, 5. D, 6. C, 7. C, 8. B, 9. A, 10. B

Indoklások:

1. D) A cryoglobulinaemia egyik leggyakoribb tünete a Meltzer-triász: purpura, arthralgia, myalgia. A cryoglobulinaemia következménye lehet, de nem része a Meltzer-triásznak a glomerulonephritis, a perifériás neuropathia, valamint a lymphoproliferatív betegségek.
2. B) A kemoterápia és a sugárkezelés is férfi meddőséghez vezetnek. A hereszövet kifejezetten érzékeny a sugárkezelésre, különösen a germinális sejtek, 4 Gy-nél nagyobb dózis visszafordíthatatlanul károsítja a csírasejteket, a Leydig-sejtek 20 Gy felett károsodnak.
3. D) A hirtelen testi változásokra a környezet gyakran előbb reflektál, mint ahogy azok a serdülő számára élményszinten integrálhatóvá válnának. A praepubertas korú lányoknál a testtel való elégedetlenség 40–50%-ra tehető, a kora serdülőkorban ez az arány már 70% feletti.
4. D) Glükózmonitorozó sejteket számos helyen leírtak, glükózszenzitív és glükózreceptor-neuronok lehetnek: lateralis hypothalamus area, ventromedialis hypothalamusmag, nucleus tractus solitarius, area postrema, amygdala, globus pallidus, nucleus acumbens, valamint a praefrontalis kéreg.
5. D) A kóros tápláltsági állapot tovább növeli a morbiditás arányát, az infekciók gyakoriságát, a kórházi tartózkodás hosszát, kemoterápia esetén a toxicitás súlyosságát, és csökkenti az életminőséget.
6. C) A paragangliomák lehetnek sporadikusak (10–20%), illetve familiáris halmozott formák (80–90%). A sporadikus paragangliomák nőkben gyakrabban fordulnak elő, panaszokat általában a 40–70-es években okoznak. A familiáris forma férfiakban gyakoribb, és gyakran jár együtt I-es típusú neurofibromatosisal. A paragangliomák 3–4%-a termel vazóaktív peptideket, ketacholaminokat.
7. C) A szívelégtelen betegek életminőségét a Minnesota Living with Heart Failure (MLHFQ) méri.
8. B) A borderline személyiségzavar előfordulása növekvő tendenciát mutat, a járóbetegek, tipikusan fiatal nőbetegek 15–25%-át érinti, akik az identitásérzet, az önszabályozás és az interperszonális kapcsolatok problémáival küzdenek.
9. A) A WHO 5 g só bevitelét ajánlja. A sóbevitel arányos az energiabevittel. A becsült sóbevitel a legalacsonyabb Németországban: 6,3 g.
10. B) A McKittrick–Wheelock-szindróma a vastagbél villosus adenomája által előidézett szekretoros hasmenés, dehidráció, súlyos elektrolitzavar, amely hyponatraemia, hypokalaemia, hypochloreaemia képében jelenhet meg.

Az OH-KVÍZ megfejtésével folyamatos orvos-továbbképzési pontokhoz juthat!

A Semmelweis Egyetem Továbbképző Központjának döntése értelmében az OH-KVÍZ megfejtésének beküldői folyamatos orvos-továbbképzési pontokat kapnak.

Amennyiben a jó válaszok aránya meghaladja a 60%-ot, félévente maximum 6 továbbképzési pont kapható. Távoktatással szerzett pontokból évente legfeljebb 20 pont számítható be [MK 2003/99. (VIII. 22.)].

A 100%-osan helyes választ beküldők jutalma egy, az Akadémiai Kiadó webáruházában kedvezményes vásárlásra jogosító kupon.

A megfejtések az *Orvosi Hetilap* szerkesztőségébe levelezőlapra és e-mailen küldhetők be.

A beküldött megfejtések értékelését, a helyes megfejtők nyilvántartását az *Orvosi Hetilap* szerkesztői végzik, s az adatokat továbbítják az egyetemeknek.

Ha kreditpontokat kíván gyűjteni, kérjük, adja meg pecsétszámát, szakterületét és munkahelyét is.

A helyes megoldást a következő havi feladvánnyal együtt, a nyertes nevét a következő havi második számunkban közöljük.

A megfejtések beküldési határideje: 2017. augusztus 28.

Beküldési cím: Akadémiai Kiadó Zrt., 1519 Budapest, Pf. 245, e-mail: edit.budai@akademai.hu

OH-KVÍZ – 2017/31. szám

Válassza ki az alábbi lehetőségek közül a megfelelőt!

- Mit mér a FABQ-H kérdőív?
  - IBD aktivitása az életminőségre.
  - Fájdalom, félelem és elkerülés kapcsolata a funkciókárosodással.
  - Heveny hasnyálmirigy-gyulladás és prognózisa.
  - Egyik sem.
- Melyik kórképpel társulhat a nem alkoholos zsírmájbetegség?
  - Hypothyreosis.
  - Polycystás ovarium szindróma.
  - Mindkettő.
  - Egyik sem.
- Mekkora az allergiás nátha prevalenciája hazánkban?
  - 25%.
  - 5%.
  - 35%.
  - 60%.
- A lakosság hány százalékát érinti a szociális szorongás?
  - 5–6%.
  - 13–15%.
  - 17–20%.
  - 22–25%.
- Az OTÁP2014 felmérése alapján mekkora a férfiak napi átlagos vasbevitel?
  - 9,6 mg.
  - 9,9 mg.
  - 10,2 mg.
  - 12,1 mg.
- Melyik *nem* major kritériuma a polycythaemia verának?
  - Emelkedett keringő térfogat.
  - Csontvelő-biopszia jellegzetes képe.
  - JAK2^{V617F}- vagy exon-12-mutáció kimutatása.
  - Alacsony szérumeritropoetin-szint.
- Melyik ételnek a legnagyobb a kalciumtartalma (mg/100 g-ban kifejezve)?
  - Tojás.
  - Folyami rák.
  - Olajbogyó.
  - Konzerv szardínia.
- Hányszorosára növeli a kóros tápláltsági mutató az obstruktív alvási apnoe kialakulásának valószínűségét?
  - Háromszorosra.
  - Négyszeresre.
  - Ötszörösre.
  - Hatszorosra.
- Mikor javasolható a perifériáról bevezetett centrális vénás katéter alkalmazása?
  - Hiperozmoláris infúzió alkalmazásakor.
  - Véralvadási zavarban szenvedő betegnél.
  - Ha egyéb centrális vénás elérési út kontraindikált (például mellkasi, nyaki nyílt sérülés).
  - Mindegyik.
- Melyik a leggyakoribb gyermekkori daganat?
  - Leukaemia.
  - Agyi tumorok.
  - Lymphomák.
  - Csontdaganatok.

Az Orvosi Hetilap egyes számai megvásárolhatók a Mediprint Orvosi Könyvesboltban.

Cím: Budapest V., Múzeum krt. 17. – Telefon: 317-4948